

poemo Orisja. V Kijevu se je seznanil tudi s Sevčenkom, toda dasiravno sta delovala na istem polju, vendar se nista mogla sprijateljiti topleje. Kuliš je bil tip kozaka aristokrata, Sevčenko pa prosti kozak vagonabund. Ob istem času se je seznanil tudi z velikim ukrajinskim zgodovinarjem Kostomarovim. Pod temi

vplivi se je razvil njegov duh in Kuliš je postal eden izmed glavnih rusinskih pisateljev in soustanovnik njihovega slovstva, ter spada sploh med najboljše slovanske pisatelje. Na slovenski jezik je prevedena njegova daljša povest Mihael Čarnišenko, prevedel L. G. Podgoričan, Letopis M. Sl. 1874.

To in ono.

Razstava slovenskih umetnikov.

R. Jakopičev paviljon v Latermanovem drevoredu.

V nedeljo dne 6. junija se otvori v R. Jakopičevem paviljonu razstava slovenskih umetnikov. Razstavijo skorej vsi upodablajoči slovenski umetniki, približno 30 umetnikov kiparjev in slikarjev. Umotvorov je poslanih nad 300. Jury, obstoječ iz gospodov, ki so že najmanj trikrat v inozemstvu razstavili, namreč gospodje: R. Jakopič, J. Grohar, Strnen, Žmitek, Zajc i. dr., bo izbral izmed njih najboljša dela za razstavo.

Pozneje razstavijo za slovenskimi bajé še hrvaški, češki in poljski umetniki.

8080

Slovanske revije.

(Dalje.)

Świat słowiański (Svet slovanski), mesečnik, posvečen slovanoznanstvu in pregledu slovanskih zadev s poljskega stališča. Izhaja začetkom vsakega meseca na 4 do 5 polah. Naročnina obnemem s pošto 10 kron, četrtletno 2 K 50 v. Posamezen zvezek 1 krono. Urednik profesor dr. Feliks Konečni, Krakov, Podzamcze 14. Upravištvu Krakov, Groble 15. Letnik V.

Slovanski svet je zasedaj največji in najvažnejši organ slovanski in obnemem edini organ, ki obravnava slovanske zadeve z nekega programatičnega stališča. Glavna, osodepolna napaka slovanskega gibanja je doslej bila, da ni imelo nobenega programa. Načelovali so mu ali možje pošteni, idealni, polni svetega navdušenja, toda veliki fantasti, ki sami niso konkretno razumeli, česa hočejo, in so vedno glasili le velike fraze o skupni ljubezni, o slovanski krvi in bratstvu, ali pa osebe, ki so pri tem iskale le osebnih koristi in slave.

Slovanski svet se ni oddal nobenim frazam in sentimentalnosti, ampak se je lotil treznega dela, da ustvari skupni slovanski program, na katerem se bo moglo v prihodnosti razvijati naše gibanje. Od poljskih politikov je sprejel načelo, da je za Poljake kakor sploh za avstrijske Slovane potrebna silna in mogočna Avstrija (Palackijeva formula). Dalje je dokazal, da je za Poljake tudi neobhodno potrebna velika in mogočna Rusija. Rusija pa ne more biti mogočna in dobro urejena, ako se ne izpremeni sedanji njen zgodovinski sistem. Oficielna Rusija in oficielni ruski slovanofili so največji škodljivci slovanstva. Velika, mogočna Rusija mora biti v prijateljski zvezi z veliko, mogočno Avstrijo in z zahodnimi državami, Francijo in Anglijo (Kavnicева formula). To so glavne misli krakovskega slovanskega programa, kakor ga razvija slovanski klub v Krakovu in „Svet slovanski“.

„Svet slovanski“ je pisan mirno in stvarno, strogo znanstveno. Sotrudniki so mu najboljši poljski pisatelji in politiki. Poleg večjih, znanstvenih, aktualnih člankov prinaša književne ocene, pregled slovanskega časopisja, kroniko najvažnejših dogodkov po vsem slovanskem svetu itd. Kdor se resno peča s slovanskim vprašanjem, mora čitati in študirati predvsem tudi „Świat słowiański“.

0980

Šestdesetletnica poljskega tiska v Šleziji. L. 1848. je izšel v Tešinu na Šlezijem prvi poljski list „Tygodnik Cieszyński“, list je bil majhen (pol pole v osmerki) in izhajal je enkrat na teden. Poljski tisk v Šleziji, ki se je l. 1848.

AHMED RIZA

novi veliki vezir, mladoturški voditelj

začel v obliki „Tygodnika Cieszyńskiego“, je obhajal lani šestdesetletnico v izpopolnjeni svoji obliki dnevnega lista „Dziennik Cieszyński“. Izpočetka se je list „Tyg. Ciesz.“ boril z velikimi težavami. List so izdajali P. Stalmach, A. Cienciala in dr. L. Klucki. L. 1851. se je list izpremenil v „Gwiazdka Cieszyńska“ list znanstven in leposloven. L. 1883. je „Gwiazdka“ prešla v lastnino katoliškega tiskovnega društva in postala je glasilo narodne katoliške duhovščine. Ta okolnost je vplivala na ustanovljenje narodnega glasila poljsko-protestantskega ljudstva, ki je l. 1885. začelo izhajati pod naslovom „Przyjaciel ludu“ s prilogo „Przegląd polityczny“. Potreba strokovnega lista za kmečko društvo tešinske kneževine je istega časa povzročila ustanovitev lista „Rolnik śląski“ tudi s prilogo „Przegląd polityczny“. Le-ta

priloga se je sčasoma razvila v samostalni tednik pod istim naslovom. L. 1892. je nekoliko navdušenih učiteljev in drugih prijateljev šole ustanovilo strokovni šolski list „Miesięcznik pedagogiczny“, ki je dal podlago za ustanovljenje poljskega pedagoškega društva. H koncu leta 1897. je začel v Frištatú kot glasilo takozvanih poljskih radikalcev izhajati politični tednik „Głos ludu śląskiego“.

Petindvajsetletnica „Macierzy Polskiej“. V vseh krajih, kjer bivajo Poljaki, so znane male knjižice „Macierzy Polskiej“ (Poljske Matice), ki že četrto stoletja širijo prosveto med poljskim ljudstvom. Letos torej obhaja „Poljska Matice“ svojo petindvajsetletnico. Misel ustanoviti „Poljsko Matice“ je nastala l. 1879., ko se je obhajal jubilej Kraszewskega. Prva njena dobrotnika sta si želela, da bi njuni imeni ne prišli v javnost. Šele l. 1902., ko sta umrla, se je izvedelo, da sta bila duhovnika: Hulanicki, župnik v podolskem Kamiencu, in Sawicki, župnik v Żvancu. Hulanicki je pred svojo smrtjo izročil Savickemu vsoto 10.000 rubljev, h kateri je Savicki priložil 27.000 rubljev in obe vsoti daroval Kraszewskemu, ki je l. 1882. ustanovil v Lvovu fond „Macierzy Polskiej“. Na poziv velikega pisatelja so se nabirali še dalje darovi v ta namen. Deželni zbor je dal najprej 4000 K letne podpore, pozneje 6000 K, od l. 1891. pa — 10.000 K. Ni manjkalo tudi dobrotnikov, ki so se Matice spomnili v svojih oporokah. Prvi, ki se je „Matice“ spomnil v oporoki, je bil kmet Tomasz Bodzioch iz Wojnicza z vsoto 4000 K. — Od svojega začetka do letos je „Matice“ izdala 87 knjig v svojih „Wydawnictwach“ in 40 v „Biblioteki“, vkup v 958.000 iztisih, kar z 62.000 koledarji znaša več nego en milijon knjig; od tega števila se je že prodalo 900.000 iztisov. Razen tega je „Matice“ l. 1893. izdajala štirinajstdnevnik „Gospodarz wiejski“ in 18 let od l. 1885. je izdajala tednik „Niedziela“.

Fr. Št.

0960

Pozabljen slovanski narod. V slovanskih listih se mnogo piše o Črnogorcih, Bolgarih, Malorusih in o vseh drugih vejah velikega slovanskega plemena, ali o Belorusih se piše prav malo, so nekako pozabljeni; in vendar jih je 6 milijonov, so že l. 1517. imeli svoje slovstvo, tudi sedaj imajo svoje liste, svojo poljudno književnost in celo že svoje belorusko gledališče. Belorusi narodno delujejo tiho, razvijajo se mirno. V svojih književnih proizvodih rabijo latinsko abecedo. Peterburško izdajateljsko društvo „Zahlanie sonce i u

nasze vokonce“ je v zadnjem času razvilo živahno delavnost z izdajanjem spisov v beloruskem jeziku. „Udeležujoč se prosvetnega beloruskega gibanja,“ je pisal nedavno v „Dzienniku Wilenskim“ neki beloruski rodoljub, „morem vas zagotoviti, da se vse publikacije beloruske čitajo z velikim zanimanjem. Beloruski tednik „Naša Niva“ čita naš kmet od začetka do kraja in beloruske pesmi se naša deca uči na pamet. „Garšč pszenna“, prevedena na beloruski jezik, je zelo priljubljena in „Hutorki o ziamli a niebie“ so tako poučni, da noben učitelj iz cerkvene šole nima takih uspehov pri pouku o vsesvetu kot otroci, ki se učijo iz te knjižice.“ Četudi beloruska književnost ni še bogve kako razvita, vendar ima že tudi svoje talente: Marcinkeviča, Buračka, Niesluhovskega, Bohuševiča, Dibovskega Obuhoviča, pisateljico A. Paškjevičovo, ki je bila še nedavno poslušalka lvovskega vseučilišča, in Jana Luceviča, pesnika, kmeta-samouka. Belorusko slovstvo ima že prevod „Pana Tadeusza“ in prevode nekaterih spisov Sienkiewicza.

0960

Jubilej ruske narodne himne. 11. decembra (pravosl. kol.) se je dovršila petinsedemdesetletnica ruske narodne himne „Bože carja hrani“. Tekst himne je spisal sloviti ruski pesnik V. A. Žukovskij. Melodija je od F. Lvova. Najprej je himno sviral vojaški orkester preobraženskega polka v zimskem dvorcu v navzočnosti carja Nikolaja Pavloviča meseca septembra l. 1833. Carju je himna zelo ugajala, tako da je oba avtorja nagradil z briljantnim prstanom ter je izrazil željo, da se himna prvokrat javno svira na dan odkritja spomenika carju Aleksandru I. v Peterburgu 11. decembra istega leta. Uspeh himne je bil velikanski.

0960

Naše slike.

Sveta Terezija (str. 243) je najznačilnejši izmed pre mnogih kipov Berninija in njegove šole. Klasični slog Michel angelov jim je postal preveč enostaven, in ti epigoni velikih mojstrov so poizkušali doseči izredne efekte s posebnimi sredstvi. Sladkoba in senzitivnost v tem kipu kažeta, da je umetnik uprav iskal, kako bi potenciral čuvstvo. Ta inace krasni kip, ki ga umetniški zgodovinarji cenijo kot prvi

MLADOTURKI ŽENO VJETE SULTANOVE VOJAKE V ZAPOR